

Mgr. Bc. Alena Maršíková Michálková, *Ora pro nobis. Litanie B. V. M. v pražské Loreti 1626 – 1784*, diplomová práce, ÚHV FF UK, Praha 2019, 72s. +6s. přílohy
(posudek vedoucího práce)

Alena Maršíková Michálková navázala ve své diplomové práci na svůj předchozí výzkum hudby v pražské Loreti v 18. století a zaměřila se na velmi důležitý fenomén loretánských litaní. Spojení svébytné liturgické formy s konkrétním poutním místem obvykle nabízí látku značného badatelského potenciálu. Je tomu tak i v případě pražské Lorety, kde se dochoval velmi bohatý pramenný materiál, který v práci ani nebylo možné celkově zpracovat, nemluvě o nepřístupnosti větší části dochovaných hudebnin, jež jsou dnes majetkem roudnických Lobkowiczů. Autorka si proto vytkla cíl, který byl i za těchto podmínek splnitelný a zároveň přínosný, a sice studovat způsob uplatnění loretánských litaní v liturgii daného poutního místa a zároveň metodou sondy proniknout do alespoň části repertoáru.

Po stručném úvodu, vymezujícím téma a hlavní cíle práce, následuje seznámení s dosavadní literaturou k tématu. Vzhledem k víceoborové podstatě zkoumaného tématu a značné rozšířenosti loretánských litaní v 18. století se autorka nutně soustředila především na hlavní studie k problematice. Na druhou stranu se ale zároveň ukázalo, že zejména v muzikologické literatuře je téma litaní dosud pojednáváno až překvapivě málo. V třetí kapitole diplomantka čtenáře nejdříve seznamuje s vývojem loretánského kultu v českých zemích a historií hradčanské lorety a následně přechází k hlavním pramenům dokumentujícím přítomnost loretánské litanie v zdejší liturgické či paraliturgické praxi. Analýza různých pramenů (fundací, modlitebních knížek aj.) naznačila poměrně dynamický vývoj a určitou stabilizaci až po roce 1727. Přesto zůstávají některé otázky stále otevřeny. V závěru kapitoly nabízí autorka určité srovnání se situací v Loreti ve Fulneku a v Brně.

Čtvrtá kapitola je věnována hudebním pramenům litaní, které lze dnes více či méně přesvědčivě vztahovat k pražské Loreti a přilehlému kapucínskému klášteru. Tak jako v předchozí části, i zde autorka upozorňuje na dosud neznámé prameny a mj. nabízí zajímavé srovnání zastoupení litaní ve vybraných sbírkách. V poslední kapitole je pozornost obrácena k hudbě samé. V úvodní části – seznámení s hlavními rysy kompozic – se autorka opírá především o práci Jamese Armstronga, jehož závěry ale doplňuje o vlastní pozorování. V dalším výkladu se diplomantka soustředí na velmi málo probádanou oblast koncertantní, resp. figurální hudby 18. století, totiž na skladby v tzv. rurálním/venkovském stylu, jež se rozšířily především v katolické části střední Evropy. Po vymezení jeho typických znaků a sondy do vybraných kompozic Valentina Rathgebera, de facto hlavního tvůrce tohoto stylu, podniká stručné analýzy dvou litaní z kapucínských pramenů – kompozic F. X. Brixioho a J. G. Schürera. Jedná se o dobrou volbu, neboť v obou případech jde o skladby hudebně zajímavé a zároveň naplňující ideál rurálního stylu osobitým způsobem.

V celkovém hodnocení práce Aleny Maršíkové je potřeba zohlednit jak částečně průkopnický charakter výzkumu i jeho mezioborovost, tak specifické obtíže pramenné základny. Autorce se navzdory všem obtížím podařilo shromáždit řadu důležitých poznatků a vytvořit tak cenný základ pro bádání o litaních v 18. století u nás. Již to – nemluvě o formálních nárocích – doporučuje práci k obhajobě. Celkové kvality poněkud snižují pouze nedostatky stylistického a interpretačního charakteru. Nejedná se pouze o občasné překlepy, opakování slov či výjimečně i nedopsanou větu (s. 45), dále řetězení krátkých vět, ale místy i poněkud ploché charakteristiky či mechanický přístup k popisu kompozic. Je patrné, že diplomantka v závěru již neměla potřebnou časovou rezervu, aby získala od textu potřebný odstup a výklad ještě celkově pročistila a posílila jeho interpretační rovinu, kterou téma bezpochyby nabízí. I v této podobě však badatelský přínos práce naznačené nedostatky převyšuje, a proto navrhuji hodnocení *výborně*.